

Vägledning om
kunskapsområden
för specialiserade
arbetsuppgifter inom
äldreomsorgen

Du får gärna citera Socialstyrelsens texter om du uppger källan, exempelvis i utbildningsmaterial till självkostnadspris, men du får inte använda texterna i kommersiella sammanhang. Socialstyrelsen har ensamrätt att bestämma hur detta verk får användas, enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (upphovsrättslagen). Även bilder, fotografier och illustrationer är skyddade av upphovsrätten, och du måste ha upphovsmannens tillstånd för att använda dem.

ISBN 978-91-86885-92-2
Artikelnr 2012-1-22

Publicerad www.socialstyrelsen.se, januari 2012

Förord

Socialstyrelsen fick i april 2010 i uppdrag av regeringens att ta fram ”ett vägledande underlag i vilket det preciseras vilka kunskaper som kan behövas dels för grundläggande arbete, dels för specialiserade uppgifter inom äldreomsorgen” (S2010/3179/ST). Föreliggande rapport är en sammanställning av lämpliga kunskapsområden som vårdbiträden och undersköterskor bör vara kunniga inom för att genomföra specialiserade arbetsuppgifter inom områdena:

1. Omsorg och vård vid livets slut
2. Demenssjukdom
3. Psykisk sjukdom
4. Måltid, mat och näring
5. Funktionsbevarande omsorg

Projektledare och ansvarig för denna rapport är Niklas Bjurström. Annika Jalap-Hermanson, Ulla Höjgård, Gert Alaby, Maja Stenberg, Brita Mellfors och Emil Bergschöld har deltagit.

I arbetet har även en referensgrupp bestående av branschföreträdare och forskare deltagit samt en referensgrupp med företrädare för pensionärsorganisationer. Deltagarna framgår på sid. 22 under rubriken Medverkande referenter.

Lars-Erik Holm
Generaldirektör

Innehåll

<i>Förord</i>	3
<i>Sammanfattning</i>	7
<i>Inledning</i>	8
<i>Socialstyrelsens uppdrag</i>	9
<i>Bakgrund</i>	10
<i>Vägledningens innehåll</i>	12
<i>Begrepp kunskap och förmåga</i>	12
<i>Gemensamma kunskapsområden som kan behövas för vårdbiträden och undersköterskor med specialiserade arbetsuppgifter</i>	14
<i>Kunskaper som kan behövas för specialiserade arbetsuppgifter vid omsorg och vård vid livets slut</i>	16
<i>Kunskaper som kan behövas för specialiserade arbetsuppgifter rörande omsorg och vård av demenssjuka</i>	17
<i>Kunskaper som kan behövas för specialiserade arbetsuppgifter rörande psykisk sjukdom för äldre</i>	19
<i>Kunskaper som kan behövas för specialiserade arbetsuppgifter rörande måltid, mat och näring</i>	20
<i>Kunskaper som kan behövas för specialiserade arbetsuppgifter vid utförande av funktionsbevarande omsorg</i>	21
<i>Referenser</i>	23
<i>Medverkande referenter</i>	24

Sammanfattning

Socialstyrelsen har på regeringens uppdrag gjort en vägledning om vilka kunskaper som vårdbiträden och undersköterskor kan behöva ha för att utföra specialiserade arbetsuppgifter inom områdena:

1. Omsorg och vård vid livets slut
2. Demenssjukdom
3. Psykisk sjukdom
4. Måltid, mat och näring
5. Funktionsbevarande omsorg

Syftet med vägledningen är att visa på viktiga kunskapsområden som personal med specialiserade uppgifter kan behöva.

De äldres behov av omsorg och vård kommer troligen att öka inom det kommande decenniet p.g.a. ett ökat antal äldre över 80 år. Samtidigt kommer många av de vårdbiträden och undersköterskor, som länge varit stommen i äldreomsorgen, att gå i pension. För att möta framtiden är det därför viktigt att äldreomsorgen kan locka till sig nya intresserade människor.

I alla de fem kunskapsområdena ingår gemensamma delar som framför allt omfattar ledarskap, juridiska frågor och handledning, delar som är viktiga för att kunna utföra arbetsuppgifter som handledare eller arbetslagsledare.

De olika kunskapsområdena som ingår i vägledningen har Socialstyrelsen tagit fram i samarbete med olika yrkesprofessioner, forskare och arbetsgivar- och arbetstagarföreträdare. Även pensionärsorganisationerna har delgetts möjlighet att lämna synpunkter på innehållet.

Inledning

Vårdbiträden och undersköterskor är den yrkesgrupp som utför merparten av vård- och omsorgsarbetet i äldreomsorgen. Det är i mötet mellan brukare och personal som verksamhetens kvalitet uppstår. I och med att vårdbiträden och undersköterskor är de som kommer den äldre vårdtagaren nära har de en avgörande betydelse för vilken kvalitet som uppnås i verksamheten. För att säkra kvaliteten är det därför viktigt att alla som arbetar runt den äldre har kännedom om och respekt för varandras specifika kunskaper och uppgifter i omsorgen och vården. En del i detta är att stärka vårdbiträdena och undersköterskornas egen yrkesidentitet.

Socialtjänstens insatser ska enligt 3 kap. 3 § socialtjänstlagen (SoL) (2001:453) vara av god kvalitet och för utförandet av uppgifter inom socialtjänsten ska det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras. Bestämmelsen gäller såväl offentlig som enskild verksamhet. Socialtjänstlagens bestämmelser i 3 kap. 3 § är övergripande och ytterligare konkretisering innebär ett stöd för utförarna av verksamheten.

Under de senaste decennierna har det skett en omfattande kunskapsutveckling inom äldreomsorgen, bl.a. med stöd av många nya FoU-enheter som startat under de senaste två decennierna. Ny teoretisk och praktisk kunskap tillkommer ständigt; ny kunskap som det är viktigt att den kommer de äldre till del genom att den blir en del av personalens yrkesmässiga handlande.

Om utbildningen ska genomsyra den dagliga praktiken, är det väsentligt att vårdbiträden och undersköterskor ges möjlighet att använda sina kunskaper i det vardagliga arbetet och också har möjlighet att söka ny kunskap. För att skapa en lärande organisation är det därför viktigt att intresserade vårdbiträden och undersköterskor ges möjlighet att vidareutbilda sig i vård- och omsorgsarbete.

Syftet med vidareutbildningarna är flerfaldigt. De ger möjlighet för vårdbiträden och undersköterskor att göra en yrkeskarriär samtidigt som de ger arbetsgivaren möjlighet att ta vara på enskilda medarbetares specifika kompetenser. De vidareutbildade vårdbiträdena och undersköterskorna kan bli en viktig resurs för att handleda och stödja andra vårdbiträden och undersköterskor i arbetet.

Socialstyrelsens uppdrag

Socialstyrelsen fick i april 2010 i uppdrag av regeringen att ta fram ”ett vägledande underlag i vilket det preciseras vilka kunskaper som kan behövas dels för grundläggande arbete, dels för specialiserade uppgifter inom äldreomsorgen” (S2010/3179/ST).

Socialstyrelsen har i december 2011 publicerat allmänna råd om vilka grundläggande kunskaper t.ex. vårdbiträden och undersköterskor bör ha när de arbetar inom äldreomsorgen.

Denna vägledning är en sammanställning av de kunskaper Socialstyrelsen i samarbete med professionen och kommunala och enskilda arbetsgivare anser att vidareutbildningar för specialiserade uppgifter inom äldreomsorgen kan behöva inom områdena:

1. Omsorg och vård vid livets slut
2. Demenssjukdom
3. Psykisk sjukdom
4. Måltid, mat och näring
5. Funktionsbevarande omsorg

Regeringen kommer för åren 2012 – 2014 göra det möjligt för kommuner och enskilda arbetsgivare att använda pengarna i det s.k. Omvårdnadslyftet till eftergymnasiala utbildningar, mot tidigare enbart gymnasieutbildningar. Vägledningen kan bli ett stöd för att starta relevanta vidareutbildningar riktade till vårdbiträden och undersköterskor.

Bakgrund

Äldreomsorgen har under det senaste decenniet utvecklats till en kunskapsintensiv verksamhet. För att kunna arbeta inom äldreomsorgen krävs att medarbetarna regelbundet ges möjlighet till kompetensutveckling. Det är vidare betydelsefullt att de nya kunskaperna tas tillvara i det dagliga arbetet. Morgondagens äldreomsorg kommer troligen i än större utsträckning ställa krav på att ledningen stimulerar medarbetarna till ständigt lärande för att möta de äldres ofta allt mer komplexa omsorgs- och vårdbehov.

Kompetensutveckling kan ske på många olika sätt, t.ex. genom lärande i det dagliga arbetet, via utbildningar eller i form av handledning och reflektion. Syftet med denna vägledning är att stimulera arbetsgivare att ge medarbetare möjlighet att vidareutbilda sig inom områden som behöver utvecklas. Sedan är det också av betydelse att arbetet organiseras så att de vidareutbildade medarbetarnas kunskaper tas tillvara.

De vårdbiträden och undersköterskor som vidareutbildar sig enligt vägledningen kommer både att ha specifika ämneskunskaper inom de olika områdena och få utbildning i att leda ett arbetslag och att handleda kollegor i arbetet.

Betydande delar av äldreomsorgen saknar idag närvarande ledare. Flertalet enhetschefer inom äldreomsorgen är idag chefer för minst 25 personer utöver vikarier och timanställda [1]. För att kunna klara sitt ledaruppdrag kan många chefer vara i behov av välutbildade medarbetare som sköter den dagliga fördelningen av arbetsuppgifter inom ett arbetslag och handleder och stöttar vikarier, praktikanter men även ordinarie medarbetare. En stor del av det föreslagna kunskapsinnehållet i specialistutbildningarna fokuserar på att kunna vara arbetslagsledare i en kunskapsintensiv verksamhet.

De statistiska prognoserna antyder att antalet äldre kommer att öka inom en snar framtid samtidigt som antalet unga som kommer in på arbetsmarknaden kommer att vara färre än pensionsavgångarna [2]. Det innebär att konkurrensen om arbetskraften sannolikt kommer att öka. Arbetsplatser med hög kompetens och där medarbetarna har möjlighet att använda sina kunskaper kommer troligen att ha en konkurrensfördel jämfört med arbetsplatser där detta saknas. Förhoppningsvis kan vägledningen bli ett stöd för förutseende arbetsgivare inom äldreomsorgen att planera för att vidareutbilda sina medarbetare och skapa interna karriärmöjligheter. Något som på sikt kan skapa en attraktiv arbetsplats och underlätta rekryteringen för de som ska ersättas vid pensionsavgångar [3].

Sammanställningen av kunskapsområdena i vägledningen har Socialstyrelsen gjort med utgångspunkt från yrkeskravsutredningen I den äldres tjänst (SOU 2008:126). Utredaren föreslår där bl.a. att det utvecklas en eftergymnasial utbildning riktad till vårdbiträden och undersköterskor inom fem specialistkompetensområden. Socialstyrelsen har även använt rapporter som ingick i regeringsuppdraget Investera NU! [3]. Uppdraget för Investera NU! var att tio myndigheter under ledning av Socialstyrelsen skulle se över vad

myndigheterna kan göra för att stärka äldreomsorgens kompetens och konkurrenskraft, bl.a. genom specialistkompetens. I arbetet med vägledningen har vi utgått från Skolverkets Vård- och omsorgsprogram i GY 2011 som grund för vilka kunskaper som kan stärkas för att ingå i en specialistkompetens. Socialstyrelsen har därutöver gjort en genomgång av aktuella yrkeshögskoleutbildningar med inriktning mot äldreomsorg.

I arbetet med vägledningen har ingått medarbetare från Socialstyrelsen med kunskaper inom de fem olika kunskapsområdena. Företrädare för olika yrkesprofessioner, forskare, företrädare för enskilda och offentliga arbetsgivare, arbetstagarrepresentanter, Skolverket och Myndigheten för yrkeshögskolan har deltagit i en referensgrupp. Samråd har även skett med pensionsorganisationerna.

Vägledningens innehåll

Kunskapsinnehållet i de områden som ingår i denna vägledning är på eftergymnasial nivå motsvarande yrkeshögskola eller högskola inklusive t.ex. Silviahemmets utbildningar.

Vägledningen kan ses som ett stöd till arbetsgivare som planerar att beställa eller upphandla vidareutbildningar men även till utbildningsanordnare att erbjuda arbetsgivare och anställda attraktiva vidareutbildningar.

Vägledningen är uppdelad i två delar. Den första delen innehåller de kunskapsområden som kan anses vara gemensamma för alla specialistutbildningar. Den andra delen är mer specifika kunskapsområden som rör de olika specialistområdena. Genomgående använder vi begreppen kunskaper och förmåga. För de områden som är av mer teoretisk karaktär ska utbildningarna ge kunskaper. I områden av mer praktisk karaktär som t.ex. dokumentation ska utbildningarna ge förmåga att utföra dessa uppgifter. Vi har undvikit begreppet kompetens i och med att vi i detta dokument anser att man erhåller kompetens i samband med att man ges möjlighet att använda de nya kunskaperna i praktiskt arbete. Det är med andra ord i hög grad ett arbetsgivaransvar att ge välutbildade vårdbiträden och undersköterskor möjlighet att i vardagen omvandla kunskaperna till kompetens.

Dokumentet innehåller ingen gradering på omfattningen av kunskapsinnehållet utan kan anpassas efter lokala behov.

Begrepp kunskap och förmåga

När det gäller begreppen kunskap och förmåga som används i vägledningen så har Socialstyrelsen i sitt arbete utgått från de definitioner av begreppen som finns i betänkandet I den äldres tjänst (SOU 2008:126). Där står det följande om begreppen (s. 29):

”Kunskap och förståelse: Med detta avser vi dels teoretisk faktakunskap grundad på vetenskap och beprövad erfarenhet, dels den kvalitativt djupare kunskap som förståelse innebär. Faktakunskap innebär att veta att något förhåller sig på ett visst sätt och är ofta en kvantitativ kunskapsform, men samma fenomen kan förstås på kvalitativt olika sätt, vilket också inbegrips i denna kompetensform.

Färdighet och förmåga: Med detta avser vi det praktiska yrkeskunnandet. Det innebär att omsätta teoretiska kunskaper i praktiska kunskaper, dvs. hur något ska göras, men också om att i praktiken utveckla en förtrogenhetskunskap som innebär att kunna göra bedömningar av olika slag, att veta när något ska göras.”

Liksom i utredningen använder vi i vägledningen enbart begreppen kunskap och förmåga, även om förståelse och färdighet också ingår i båda begreppen.

Många av vägledningsdokumentets kunskapsområden ingår i gymnasieskolans Vård- och omsorgsprogram. För att visa på att det är en eftergymnasial utbildning använder vi därför prefixet *ökad* framför ordet kunskap för de kunskapsområden som behandlas i gymnasieskolan.

Gemensamma kunskapsområden som kan behövas för vårdbiträden och undersköterskor med specialiserade arbetsuppgifter

---

Utbildningar som ger

- ökade kunskaper om det normala åldrandet och syftar till att ge förmåga att skilja mellan ett normalt åldrande och förändringar som beror på sjukdom eller skada.
- ökad kunskap och förmåga i att systematiskt dokumentera bl.a. insatser, förändringar och resultat samt förmåga att använda befintlig dokumentation i omvårdnadsarbetet.
- ökad kunskap om olika yrkesgruppers kompetens och arbetsuppgifter samt när kontakter bör tas med andra yrkesgrupper. Utbildningarna ger kunskap att kommunicera och arbeta i team med kollegor och andra yrkesgrupper kring äldre personer.
- förmåga i att kommunicera med den äldre och dennes närstående samt ge förståelse för de närståendes situation.
- förmåga att söka ny kunskap som rör åldrande, äldres sjukdomar samt omsorg och vård om äldre personer.
- förmåga att leda reflektionsgrupper samt ha kännedom om handledning.
- grundläggande kunskap och förmåga att fungera som arbetslagsledare.
- ökad kunskap i lagar och andra regler som påverkar vården och omsorgen om äldre personer.
- kunskap om etiska dilemman och värdegrundsfrågor kring omsorgen och vården av äldre.
- grundläggande förmåga att förebygga smitta och kunskaper i hygienens betydelse för en god omsorg och vård av god kvalitet.

- förmåga att arbeta med metoder och förhållningssätt som grundar sig på bästa tillgängliga kunskap samt att systematiskt följa upp sitt arbete.
- kunskap om och förmåga att tillämpa ett salutogent förhållningssätt.
- kunskap om hur ett säkerhetsfrämjande arbetssätt kan förebygga olyckor och skador.

Kunskaper som kan behövas för specialiserade arbetsuppgifter vid omsorg och vård vid livets slut

---

Utbildningar som ger

- kunskap om den palliativa vårdens och omsorgens principer utifrån WHO:s definition av palliativ vård.
- kunskap om det nationella palliativregistret.
- ökad kunskap om symtom och symtomlindring i den palliativa processen.
- kunskap om och förmåga att kommunicera med den äldre och dennes närstående om döden och döende.
- kunskap om de nationella riktlinjerna för vård vid livets slut (publiceras under 2012).
- kunskap om den fysiska miljöns betydelse för en bra palliativ omsorg och vård.
- kunskap om omhändertagande efter döden samt ökad kunskap om olika kulturers och religioners syn på döden och döendet .
- kunskap om krishantering för den döende personen och sorg för närstående i samband med livets slut.

Kunskaper som kan behövas för specialiserade arbetsuppgifter rörande omsorg och vård av demenssjuka

---

Utbildningar som ger

- ökad kunskap om hjärnans uppbyggnad och funktion.
- kunskap om olika former av demenssjukdomar och riskfaktorer för demenssjukdom.
- ökade kunskaper om förhållningssätt och metoder i omsorg och vård av personer med demenssjukdom.
- kunskap om vad som utmärker olika stadier i en demenssjukdom, vad gäller personlighet, kommunikation, minne, fysiska förmågor, beteende och psykiska symtom.
- kunskap om basal demensutredning samt viktiga skalor och instrument som används vid utredning om demenssjukdom.
- ökade kunskaper om arbetsmetoder för arbete med demenssjuka.
- kunskap om kognitiva hjälpmedel avsedda för personer med en demenssjukdom och hjälpmedlens användningsområden.
- ökad kunskap om läkemedel och deras effekter på demenssjuka personer.
- kunskap att genomföra ett samtal för att inhämta information om en demenssjuk persons levnadsberättelse samt förmåga att använda levnadsberättelsen i arbetet.
- kunskap att i samverkan med andra, planera genomföra och följa upp omsorgen om personer med en demenssjukdom.
- kunskaper om metoder och förmåga att på ett pedagogiskt sätt stödja och motivera den äldre till aktiviteter utifrån dennes egen vilja.

- kunskap om kostens och miljöns betydelse för personer med demenssjukdom.
- ökad kunskap om de nationella riktlinjerna om omsorg och vård vid demenssjukdom samt hur dessa kan omsättas i det dagliga arbetet.
- kunskap om sorg- och krishantering under en demenssjukdom för närstående och den demenssjuke.

Kunskaper som kan behövas för specialiserade arbetsuppgifter rörande psykisk sjukdom för äldre

---

Utbildningar som ger

- ökad kunskap om vad som är psykisk ohälsa och vad som kan leda till psykisk ohälsa och om psykiska funktionshinder.
- ökad kunskap om psykiska sjukdomar, förmåga att känna igen tecken på psykisk ohälsa och olika behandlingsmetoder. Utbildningarna ger ökad kunskap om neuropsykiatriska sjukdomar som t.ex. demens och kognitiva funktionshinder.
- kunskap om läkemedel och hur läkemedlen kan påverka personer med psykiska funktionshinder.
- kunskap om metoder och förhållningssätt i omsorg och vård av personer med olika typer av psykisk sjukdom eller psykiskt funktionshinder.
- kunskap om beroende och missbruk.
- kunskap om och förmåga att använda kognitiva hjälpmedel avsedda för personer med ett psykiskt funktionshinder.
- ökad kunskap om socialpsykiatriska insatser riktade till äldre personer samt ger förmåga att planera, genomföra och följa upp dessa.
- ökad kunskap om psykisk hälsa i ett mångkulturellt sammanhang.
- ökad kunskap om rehabiliterande arbetssätt och samverkan/samarbete mellan myndigheter och professioner.

Kunskaper som kan behövas för specialiserade arbetsuppgifter rörande måltid, mat och näring

---

Utbildningar som ger

- ökade kunskaper om det naturliga åldrandets likväl som olika sjukdomars inverkan på aptiten, behovet av näring, kost och måltiden som helhetsupplevelse vid t.ex. demenssjukdom, diabetes, allergier och i livets slut.
- kunskap om matens betydelse för människan psykologiskt, socialt och kulturellt.
- ökade kunskaper om måltidsmiljöns och serveringens betydelse för matlusten. Utbildningarna ger eleven förmåga att beakta etiska aspekter i sitt handlande i måltidssituationer.
- kunskap om måltidsordning och nattfasta.
- ökade kunskaper i näringslära och kännedom om nutritionsbedömning.
- kunskap om olika grundkoster, konsistensanpassning av maten samt kosttillägg.
- ökad kunskap om undernäringens problematik och förmåga att kunna observera och kartlägga eventuella förändringar i matintag och ätbeteende hos den äldre.
- kunskaper om och förmåga att planera utifrån hur äthjälpmiddel, sittställning och assistens vid måltiden ger en positiv måltidsupplevelse.
- kunskaper om hur munhälsa, muntorrhet, dysfagi samt olika läkemedel påverkar matintaget.
- kunskap om system för egenkontroll, inklusive god hygienpraxis och kännedom om faroanalys och insatser för att förebygga matförgiftning.
- kunskap om hur kultur, religion och vanor påverkar mat och måltid för olika människor.

Kunskaper som kan behövas för specialiserade arbetsuppgifter vid utförande av funktionsbevarande omsorg

---

Utbildningar som ger

- ökade kunskaper om hjärnans och nervsystemets anatomi och fysiologi samt om rörelseapparatens anatomi.
- ökade kunskaper om hur vanligt förekommande sjukdomar och komplikationer, inklusive syn- och hörselnedsättning, kan påverka de äldre i vardagen fysiskt, psykiskt och socialt.
- kunskaper om fysisk rehabilitering vid t.ex. frakturer, stroke inkl. afasi, Parkinson och andra neurologiska sjukdomar.
- ökade kunskaper om ergonomiska grundprinciper och förmåga att tillämpa dessa.
- kunskaper om hur nedsatta funktioner kan kompenseras med hjälpmedel.
- förmåga att stödja äldre personer att använda de vanligaste hjälpmedlen.
- ökade kunskaper om psykosociala aspekter på åldrande, sjukdom och funktionsnedsättning.
- kunskaper om den fysiska och sociala miljöns betydelse för en bra rehabilitering.
- kännedom om hur demens, epilepsi, missbruk, psykos och psykiatriska tillstånd påverkar de äldres livskvalitet.
- kunskaper om metoder och förmåga att på ett pedagogiskt sätt stödja och motivera den äldre till aktiviteter utifrån dennes egen vilja.
- kunskaper om hur äldre personer kan träna och hur man kan stimulera och motivera den äldre att träna för att bevara det friska.

- kunskap om sorg och krishantering i samband med att åldras och förlora funktionsförmåga.
- kunskaper om hur ett säkerhetsfrämjande arbetssätt kan förebygga olyckor och skador.

Referenser

---

1. SCB 2009: Sveriges framtida befolkning 2009–2060
2. Socialstyrelsen 2011: Nationell ledarskapsutbildning för chefer inom äldreomsorg. Förslag och vägledande underlag
3. Socialstyrelsen 2004: Investera NU! Handlingsplan för kompetensförsörjning inom vård och omsorg

Medverkande referenter

I arbetet med att göra vägledningen har Socialstyrelsen haft stort stöd av många experter:

Deltagare i arbetet

Referensgrupp från branschföreträdare och expert bestående av personer från:

Vårdföretagarna

Sveriges Kommuner och Landsting

Famna företrädare för Non-profit vård och omsorg

Föreningen Sveriges Socialchefer

Kommunal

Myndigheten för Yrkeshögskolan

Skolverket

Agneta Törnqvist från Stockholms universitet

I arbetet har en referensgrupp från pensionärsorganisationerna fått lämna synpunkter.

Sveriges Pensionärsförbund

Pensionärernas Riksorganisation

Riksförbundet pensionärsgemenskap

Svenska Kommunalpensionärernas Förbund

Sveriges Pensionärs Riksförbund

I arbetet har även flera experter deltagit bl.a.

Vilhelmina Hoffman m fl från Svenskt Demenscentrum

Representanter från Stockholms stads kostenhet

Representanter för arbetsterapeuter.

Utbildningsansvarig i Norrköping för omsorg och vård vid livets slut